

AANVULLEND ONDERZOEK

OLDEN GOORWEG 2-4

TE WINTERSWIJK

Ecologie

Rapportage aanvullend onderzoek

Olden Goorweg 2-4 te Winterswijk

Opdrachtgever	Gemeente Winterswijk Postbus 101 7100 AC Winterswijk
Rapportnummer	2548.004
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	26 augustus 2019
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 0314 - 365150 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	C.C. Slemmer, Bsc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	J.G. Boogaard, Bsc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	5
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	8
	5.1 Vleermuizen.....	8
	5.2 Kleine Marterachtigen.....	9
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	10
	6.1 Vleermuizen.....	10
	6.2 Kleine marterachtigen.....	11
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	13

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Winterswijk opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Olden Goorweg 2-4 te Winterswijk.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

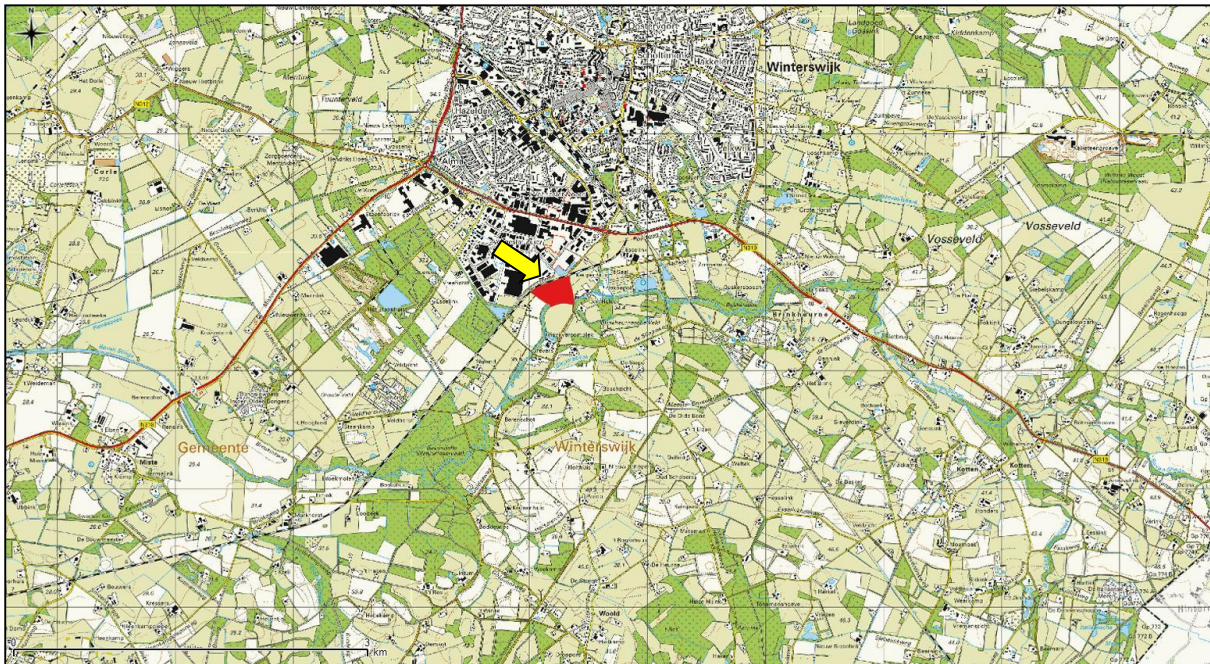
Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in februari 2019 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 2548.003 versie D1). Tijdens de quickscan fase was de exacte uitvoering van de werkzaamheden nog niet bekend. Het was daarom niet met zekerheid te stellen voor welke beschermde soorten er negatieve effecten te verwachten zijn. In deze rapportage zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek naar vleermuizen en kleine marterachtigen beschreven. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar de soorten grote gele kwikstaart, vissen en bosbeekjuffer is nog niet noodzakelijk met de huidige planvorming.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 5,9$ ha) ligt aan de Olden Goorweg 2-4, circa 1,6 kilometer ten zuiden van de kern van Winterswijk. In figuur 1 is de topografische ligging van de locatie weergegeven. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 51 E (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 246.220$, $Y = 441.660$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie betreft de voormalige DAV locatie. Het terrein heeft een bedrijfsmatige bestemming. De aanwezige woningen op het terrein zijn reeds gesloopt. Op het terrein staan een aantal solitaire bomen, een houtsingel, eikenlaan en een bosje.

Ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich industrieterrein Vèèneslat. Ten oosten, zuiden en westen van de onderzoekslocatie bevindt zich agrarisch gebied. Ten zuidwesten van de onderzoekslocatie bevindt zich natuureservaat Bekendelle.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Onderzoekslocatie gezien vanaf de Olden Goorweg.

Figuur 4. Boven Slinge aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 5. Houtwal aan de westzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 6. Weiland aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 7. Esdoorns langs de parkeerplaats op de onderzoekslocatie.

Figuur 8. Bosje langs de Wooldseweg.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de solitaire bomen en de singel van esdoorns te kappen. De eikenlaan naar het spoor blijft gehandhaafd. Mogelijk dat de bomen langs de Wooldseweg en langs de Boven Slinge ook gekapt worden. De definitieve selectie van de te kappen bomen vindt pas plaats op basis van het inrichtingsplan en de uitkomsten ecologisch onderzoek. In het bosje langs de Wooldseweg wordt de mogelijkheid voor waterberging onderzocht. In figuur 9 is een verbeelding van het bestemmingsplan weergegeven.

Figuur 9. Verbeelding toekomstige situatie (Gemeente Winterswijk, 2019).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd. De conclusie van de quickscan flora en fauna (2548.003) is als volgt:

Conclusie

Grote gele kwikstaart

De nesten van de grote gele kwikstaart zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder beschermingscategorie 3 van vogel-nesten. Dit zijn nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van de grote gele kwikstaart te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Indien er op de onderzoekslocatie een nestlocatie van de grote gele kwikstaart aanwezig is, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal indien er bomen langs de Boven Slinge gekapt worden mogelijk sprake zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming. Indien de initiatiefnemer voornemens is, bomen te kappen langs de Boven Slinge of andere werkzaamheden in de direct nabijheid van de oever uit te voeren, is aanvullend onderzoek naar een functie van de onderzoekslocatie voor de grote gele kwikstaart noodzakelijk.

Vleermuizen

Indien er kapwerkzaamheden aan de bomenrij langs de Wooldseweg en Boven Slinge plaats vinden dient vastgesteld te worden of de bomenrij op de onderzoekslocatie een functie heeft als vliegroute voor vleermuizen. Omdat de definitieve selectie van de te kappen bomen op de onderzoekslocatie nog niet bekend is, kan de noodzaak voor aanvullend onderzoek naar een vliegroute voor vleermuizen nog niet vastgesteld worden. Zodra de definitieve selectie bekend is, dient beoordeeld te worden of aanvullend onderzoek naar een vliegroute voor vleermuizen noodzakelijk is.

Kleine marterachtigen

De houtwal aan de westzijde van het terrein en de bomenrijen langs de Wooldseweg en Boven Slinge kunnen mogelijk functioneren als verbinding voor kleine marterachtigen als bunzing, hermelijn en wezel om zich te verplaatsen tussen rust- en voortplantingsplaatsen en foerageergebieden. Een ingreep in een vaste verbinding voor kleine marterachtigen kan van een dusdanige invloed zijn dat de functionele leefomgeving van de soorten niet meer functioneert. In dit geval wordt artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming overtreden. In het geval er werkzaamheden binnen het aangegeven deel (figuur 19, hoofdstuk 6) plaatsvinden is aanvullend onderzoek noodzakelijk om de functie van de onderzoekslocatie vast te stellen. Zodra de definitieve selectie van de te kappen bomen bekend is, dient beoordeeld te worden of aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen noodzakelijk is.

Vissen

De mogelijkheid voor waterberging langs de Wooldseweg wordt nog onderzocht. Omdat de definitieve plannen nog niet bij Econsultancy bekend zijn, is het nog niet zinvol om een definitief advies te geven ten aanzien van de zorgplicht voor algemene vissoorten. Aan de zorgplicht kan voldaan worden door het vooraf wegvangen van de aanwezige vissen om doden en verwonden te voorkomen. Indien er werkzaamheden aan de watergang plaats gaan vinden wordt aanbevolen om ten tijde van de uitvoering de werkwijze vast te leggen in een ecologisch werkprotocol dat bij de uitvoerende partij onder de aandacht dient te worden gebracht.

Bosbeekjuffer

De bosbeekjuffer maakt mogelijk gebruik van de oever(vegetatie) langs de Boven Slinge. Het is op basis van de huidige informatie niet uit te sluiten dat er zich larven bevinden tussen de wortels langs de oever. Door het verwijderen van bomen langs de oever is mogelijk sprake van doden/verwonden van larven van de bosbeekjuffer. In het geval er larven aanwezig zijn, zal het verwijderen van bomen mogelijk leiden tot overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. In het geval er versturende werkzaamheden plaats vinden langs de oevers van de watergangen op de onderzoekslocatie is aanvullend onderzoek naar bosbeekjuffers noodzakelijk om de functie van de onderzoekslocatie met zekerheid vast te stellen. Zodra de definitieve plannen bij Econsultancy bekend zijn, kan beoordeel worden of aanvullend onderzoek naar een functie van de bosbeekjuffer noodzakelijk is.

Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Het doden of verwonden van algemene zoogdieren of amfibieën kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Geadviseerd wordt om de graafwerkzaamheden en het verwijderen van de takkenrillen uit te voeren in de periode september tot en met november.

Natura 2000

De onderzoekslocatie ligt binnen de invloedssfeer van de Natura-2000 gebieden Bekendelle, Willinks Weust en het Korenburgerveen. Indien er een effect te verwachten valt dan zal dit een extern effect zijn. Hierbij valt te denken aan een toename van stikstofdepositie. Doormiddel van een Aeriusberekening zal vastgesteld moeten worden of er sprake is van een toename van stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen plannen. Afhankelijk van de hoogte van het projecteffect kan eventueel een melding of vergunning en nader onderzoek noodzakelijk zijn:

- voor een effect $\leq 0,05$ mol/ha/jaar is geen melding of vergunning benodigd;
- voor een effect \leq grenswaarde geldt een meldingsplicht;
- voor een effect $>$ grenswaarde geldt een vergunningsplicht

Houtopstanden

De bomen langs de Wooldseweg en Boven Slinge vallen onder artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming, waardoor een meldingsplicht geldt indien de initiatiefnemer voornemens is deze bomen te kappen. Tevens draagt de rechthebbende zorg voor de herbeplanting van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van de houtopstand. Indien de herbeplanting van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van de houtopstand gerealiseerd wordt, is er geen ontheffing van artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming benodigd. Indien het niet mogelijk is om dezelfde grond te herbeplanten dient een ontheffing aangevraagd te worden voor artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Het betreft een ontheffing voor het herbeplanten op andere grond. Een ontheffing kan verleend worden, indien de herbeplanting voldoet aan de gestelde regels. De kapmelding dient te worden ingediend bij de provincie Gelderland.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar een vliegrouete van **vleermuizen** zijn in de periode half mei tot half september in totaal twee veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functie vliegrouete van de gewone dwergvleermuis. Het protocol heeft tot doel het belang van de veronderstelde foerageerfuncties van onderzoekslocatie voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Het onderzoek is door één persoon uitgevoerd.

Voor het onderzoek naar **kleine marterachtigen** is met behulp van twee cameravallen en vier sporenbuizen in de periode van maart tot juli de functie van de onderzoekslocatie voor kleine marterachtigen onderzocht. De onderzoeksinspanning bedroeg in totaal zes weken. Afhankelijk van de resultaten uit het onderzoek naar kleine marterachtigen is de onderzoeksopstelling aangepast gedurende de periode van zes weken onderzoek.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestond uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Overzicht van de diverse veldbezoeken.

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-				2 x avond			-
	datum					11 juni & 14 augustus 2019			
	functie					vliegrouete			
Kleine marterachtigen	tijdstip	-	cameraval- en sporenonderzoek (iedere twee weken camera's controleren)					-	
	datum		half juni- half augustus						
	functie		functionele leefomgeving / vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen						

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen, zie tabel II.

Tabel II. Omstandigheden aanvullende onderzoeken vleermuizen

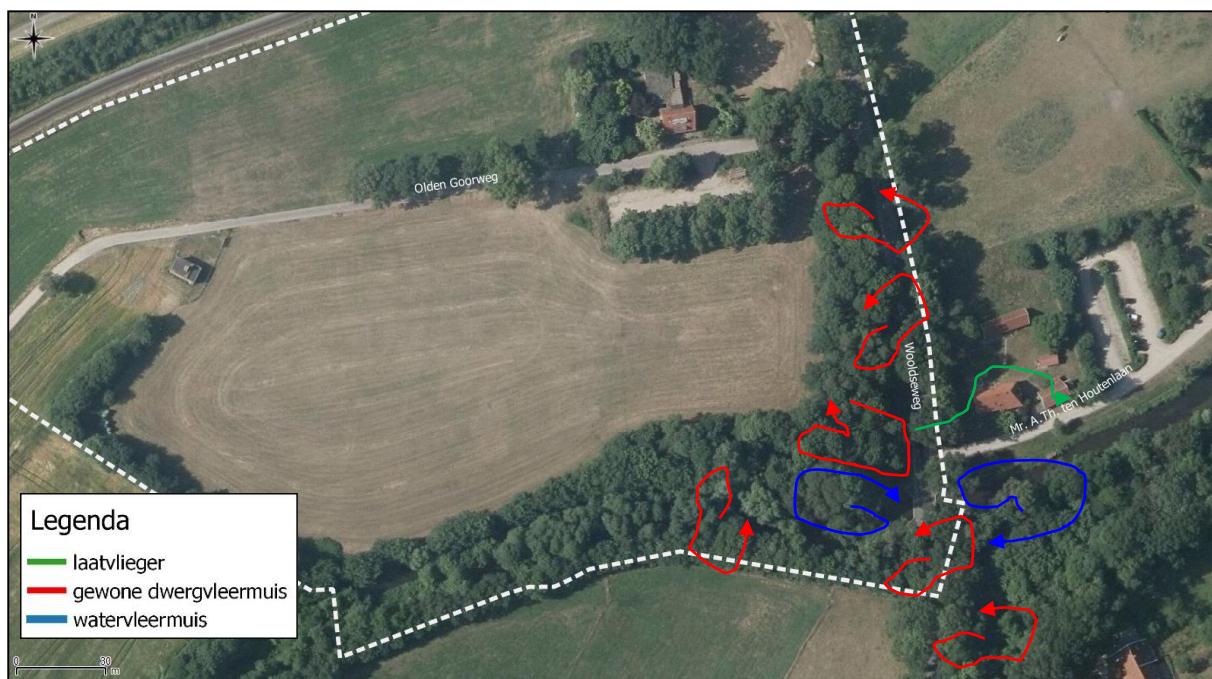
Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
11 juni 2019	22.50 – 00.50	17 °C	Helder, windstil
14 augustus 2019	20.45 - 22.45	16 °C	Windstil, droog aan het begin van onderzoek, na 21.45 motregen

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vleermuizen

In het onderzoeksgebied zijn diverse vleermuizen waargenomen. De Boven Slinge ter hoogte van de onderzoekslocatie wordt gebruikt door twee watervleermuizen om te foerageren. Langs de Wooldseweg werden tenminste zes gewone dwergvleermuizen waargenomen die de laan gebruiken om te foerageren. Tevens werd een foeragerende laatvlieger waargenomen op de onderzoekslocatie. **Echter is er geen functie als vliegroute voor vleermuizen vastgesteld op de onderzoekslocatie. De waargenomen vleermuizen kwamen uit verschillende richtingen. Er werd geen vaste vliegrichting gebruikt en tevens zijn er geen waarnemingen gedaan van vleermuizen die de lijnvormige elementen op de onderzoekslocatie gebruikten als vaste vliegroute.**

De onderzoekslocatie wordt gebruikt door tenminste drie soorten vleermuizen om er te foerageren. Het groen langs de Boven Slinge is essentieel voor vleermuizen om er te foerageren. Over het groen langs de Wooldseweg kan niet gesproken worden van een essentiële foerageerfunctie. De gewone dwergvleermuizen kunnen uitwijken naar het groen langs de Boven Slinge om te foerageren. In figuur 10 is weergegeven waar de vleermuissoorten foerageerden tijdens de veldbezoeken.

Figuur 10. Verspreiding van foeragerende vleermuizen op de onderzoekslocatie.

5.2 Kleine Marterachtigen

Met behulp van een cameraonderzoek en met behulp van sporenvallen is de functie van de onderzoekslocatie onderzocht voor kleine marterachtigen. In het bosje langs de Boven Slinge zijn gedurende de twee maanden onderzoek op meerdere momenten bunzings vastgelegd. Tevens is er eenmaal een wezel/hermelijn vastgelegd. De soort betreft vermoedelijk een wezel maar dit kon niet met 100% zekerheid worden vastgesteld. Voor de leesbaarheid van de rapportage zal verder gesproken worden van een wezel. In het bosje langs de Wooldseweg zijn geen kleine marterachtigen waargenomen.

Omdat op meerdere momenten gedurende de twee maanden onderzoek bunzings en wezel is waargenomen kan geconcludeerd worden dat het groen langs de Boven Slinge onderdeel vormt van het leefgebied van deze soorten. Vermoedelijk wordt langs de Boven Slinge gefoerageerd en vormt het bosje een verbinding tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. Op de onderzoekslocatie zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. Het vaststellen van een verblijfsfunctie van kleine marterachtigen is echter erg lastig. Deze soorten leiden een verborgen leefwijze waardoor dit moeilijk vast te stellen is met behulp van een cameraopstelling. Echter is het voor de lokale populatie bunzings en wezels naar verwachting essentieel dat het groen langs de Boven Slinge ook in de toekomst gebruikt kan worden als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden.

In de figuren 11 t/m 13 zijn foto's weergegeven van waargenomen marterachtigen tijdens het onderzoek op de onderzoekslocatie.

Figuur 11. Bunzing inspecteert cameraopstelling langs de Boven Slinge.

Figuur 12. Bunzing inspecteert cameraopstelling langs de Boven Slinge.

Figuur 13. Wezel/hermelijn passeert cameraopstelling op de onderzoekslocatie.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Op de onderzoekslocatie is geen essentiële vliegroute vastgesteld. Tevens is het groen langs de Olden Goorweg en langs de Wooldseweg niet functioneel als essentieel foerageergebied. Als gevolg van de voorgenomen ingreep zal de onderzoekslocatie mogelijk minder optimaal gebruikt worden door vleermuizen om er te foerageren. Echter zijn er in de directe omgeving genoeg uitwijkmogelijkheden om te foerageren. Als gevolg van de kapwerkzaamheden van het groen aan de Wooldseweg en de Oldengoorweg worden er geen beschermde functies voor vleermuizen aangetast.

De Boven Slinge en het groen langs de beek aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie is wel belangrijk voor vleermuizen om er te foerageren. Op het kleine onderzochte deel (figuur 10) van de Boven Slinge werden al drie soorten vleermuizen waargenomen die er foerageerde. Het is daarom belangrijk dat in de toekomstige situatie het groen langs de Boven Slinge nog steeds gebruikt kan worden om te foerageren. Het is belangrijk om de uittrekking van licht richting de Boven Slinge zo laag mogelijk te houden. Dit is met name belangrijk voor watervleermuizen. De watervleermuis is gevoelig voor licht (Spoelstra et al., 2017) waardoor de beek en het groen eromheen in de donkerte dient te blijven om de foerageerfunctie van deze beek voor vleermuizen te behouden. Dergelijke maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol te worden beschreven zodra meer bekend is over de uitwerking van de werkzaamheden. In figuur 14 is in het rood aangegeven welk deel behouden dient te blijven om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Figuur 14. Overzicht essentieel groen (rood) en niet essentieel groen (rood).

6.2 Kleine marterachtigen

Het groen langs de Boven Slinge vormt een verbinding voor kleine marterachtigen tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen. Dit blijkt uit de diverse waarnemingen die gedaan zijn van passerende bunzings en wezel gedurende 2 maanden onderzoek op de onderzoekslocatie. Er is op de onderzoekslocatie geen verblijffunctie van kleine marterachtigen vastgesteld. De verbindingsfunctie die de Boven Slinge en het bosje nu heeft is echter even essentieel voor kleine marterachtigen als de verblijfplaatsen zelf. Het is daarom belangrijk om deze functie in de toekomstige situatie te behouden. Indien er geen werkzaamheden plaatsvinden in het bosje en er afstand gehouden wordt met het plaatsen van bebouwing langs het bosje kan de functie voor kleine marterachtigen behouden blijven. Dit geldt behalve voor kleine marterachtigen ook voor andere beschermde soorten die beschreven zijn in de rapportage quickscan flora en fauna (2548.003).

De bunzing en wezel zijn beschermde diersoorten als bedoeld in Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Indien de verbindingsfunctie tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen, die het bosje op de onderzoekslocatie nu heeft verloren gaat, is er sprake van overtreding van Artikel 3.10 lid 1b van de Wet natuurbescherming. Indien door de werkzaamheden de beschermde functie voor kleine marterachtigen (mogelijk) aangetast wordt, is hiervoor een ontheffingsaanvraag aan de orde. Voor het verkrijgen van een ontheffing dienen compenserende maatregelen voor kleine marterachtigen uitgevoerd te worden. Deze maatregelen kunnen onder andere bestaan uit het aanpassen van de werkwijze, verbeteren van habitat in bestaand leefgebied, het realiseren van nieuw leefgebied en het opheffen van barrières. Deze maatregelen betreffen maatwerk en dienen beschreven te worden in een projectplan om vervolgens ter beoordeling voor te leggen aan de provincie Gelderland.

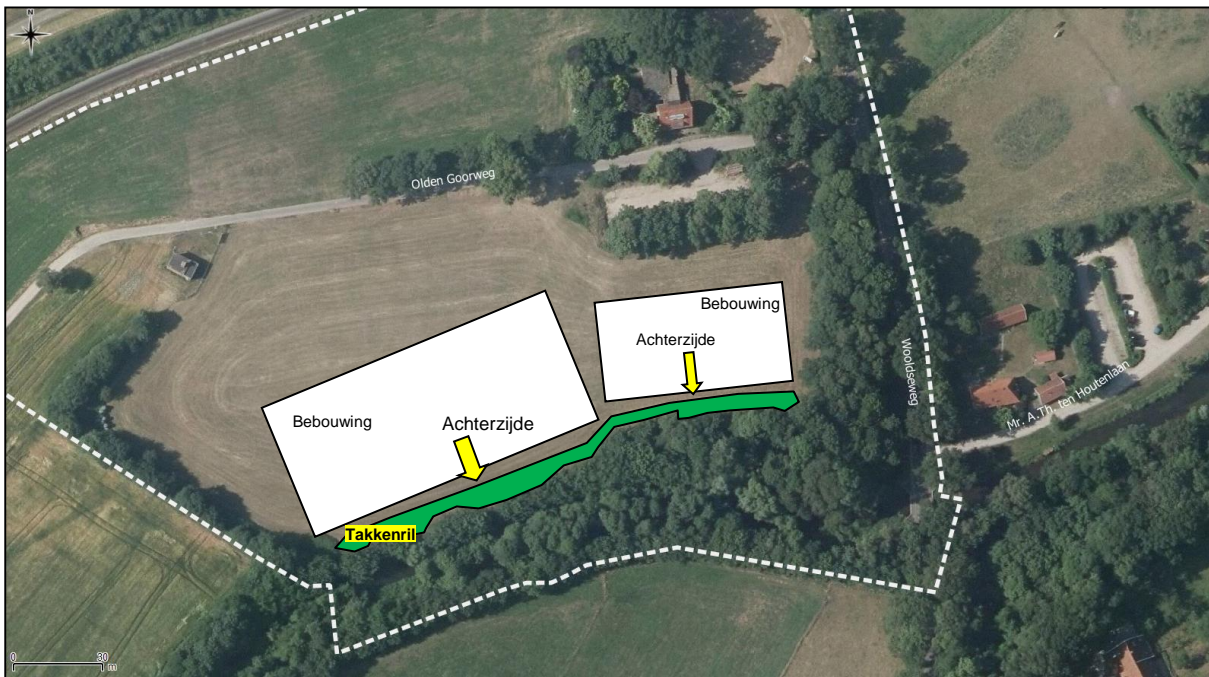
Indien het bosje langs de Boven Slinge in de donkerte blijft en er geen bedrijvigheid plaatsvindt direct naast het bosje zal de verbindingsfunctie die het bosje nu heeft voor marters behouden blijven. Door de juiste inpassing van de onderzoekslocatie te hanteren kan het bosje buiten de invloedssfeer van het bedrijventerrein blijven. Door barrières tussen het bosje en het bedrijventerrein toe te passen kan de rust en donkerte in het bosje behouden blijven. Een barrière kan bij voorkeur bestaan uit een brede takkenril die geplaatst wordt naast het bosje. Tevens kan ervoor gezorgd worden dat de te realiseren bebouwing met de achterkant richting het bosje komt te staan. Een voorbeeld hiervan is weergegeven in de figuren 14 en 15. In de situatie op deze foto's is te zien dat de achterkant van de bebouwing tegen natuur aanliggen waardoor de bebouwing een barrière vormt tussen de natuur en de bedrijvigheid op het industrieterrein. Op deze manier blijft de groenstrook buiten de invloed van licht en geluid waardoor de aanwezige diersoorten in het bosje hier nog steeds gebruik van zullen blijven maken. Dergelijke maatregelen dienen beschreven te worden in een ecologisch werkprotocol zodra meer bekend is over de definitieve uitwerking van de ingreep. In figuur 16 is weergegeven waar de barrière toegepast dient te worden om de functie van het bosje voor kleine marterachtigen (en vleermuizen) te behouden.

Figuur 15. Achterzijde van bebouwing tegen een groene strook zorgt voor een barrière tussen natuur en bedrijvigheid.

Figuur 16. Achterzijde van bebouwing tegen een groene strook zorgt voor een barrière tussen natuur en bedrijvigheid.

Figuur 17. Mogelijke inpassing toekomstige situatie om donkerte en rust in bosje Boven Slinge te behouden.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Winterswijk een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Olden Goorweg 2-4 te Winterswijk.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens de solitaire bomen en de singel van esdoorns te kappen. De eikenlaan naar het spoor blijft gehandhaafd. Mogelijk dat de bomen langs de Wooldseweg en langs de Boven Slinge ook gekapt worden. De definitieve selectie van de te kappen bomen vindt pas plaats op basis van het inrichtingsplan en de uitkomsten ecologisch onderzoek. In het bosje langs de Wooldseweg wordt de mogelijkheid voor waterberging onderzocht.

Functie onderzoekslocatie voor vleermuizen

De onderzoekslocatie heeft een foerageerfunctie voor gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en watervleermuizen. Door de lage dichtheid kan er niet gesproken worden van een essentiële foerageerfunctie. Tevens is er in de directe omgeving van de onderzoekslocatie meer geschikt foerageergebied aanwezig. Echter kan door enkele kleine aanpassingen in de toekomstige situatie de foerageerfunctie behouden blijven. Het bosje langs de Boven Slinge net buiten de onderzoekslocatie is wel essentieel voor vleermuizen als foerageergebied. Indien het bosje langs de Boven Slinge in de donkerte blijft kan de foerageerfunctie behouden blijven, waardoor er geen sprake is van overtreding van Artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Een nadere uitwerking van de te treffen maatregelen om bijvoorbeeld donkerte te behouden dienen beschreven te worden in een ecologisch werkprotocol.

Functie onderzoekslocatie voor kleine marterachtigen

Het bosje langs de Boven Slinge vormt een verbinding tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen voor de bunzing en wezel. Dit blijkt uit diverse waarnemingen die tijdens de onderzoeksperiode op de locatie zijn gedaan. Het verlies van deze functie op de onderzoekslocatie voor kleine marterachtigen leidt tot overtreding van Artikel 3.10 lid 1b van de Wet natuurbescherming. Door de juiste inpassing van het terrein in de toekomstige situatie kunnen de beschermde functies die het bosje langs de Boven Slinge heeft behouden blijven. Hiervoor is het belangrijk dat het bosje in de donkerte blijft en buiten de invloed van de bedrijvigheid op het industrieterrein is gelegen. Dit kan gerealiseerd worden door barrières te plaatsen in de vorm van takkenrillen en in de vorm van bebouwing. Waarbij de bebouwing met de achterzijde richting het bosje geplaatst wordt. Dergelijke maatregelen betreffen maatwerk en dienen beschreven te worden in een ecologisch werkprotocol zodra meer bekend is over de definitieve inrichting van de locatie.

Conclusie

De onderzoekslocatie is functioneel als verbinding voor kleine marterachtigen tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen. Een dergelijke verbinding is beschermt onder Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Indien deze functie verloren gaat als gevolg van de voorgenomen ingreep is hierbij sprake van overtreding van Artikel 3.10 lid 1b van de Wet natuurbescherming. Overtreding is te voorkomen door het bosje langs de Boven Slinge buiten de invloedssfeer en bedrijvigheid van het te realiseren bedrijventerrein te houden. Dit kan door het plaatsen van bebouwing met de achterzijde richting het bosje zodat dit een barrière van geluid en licht zorgt. Aanvullend daarop dient een barrière gevormd worden door het plaatsen van een takkenril ten noorden van het bosje. Dit zorgt voor een meer natuurlijke barrière tussen het bedrijventerrein en het bosje.

Econsultancy
Doetinchem, 26 augustus 2019

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Spoelstra K, van Grunsven RHA, Ramakers JJC, Ferguson KB, Raap T, Donners M, Veenendaal EM, Visser ME. 2017 Response of bats to light with different spectra: light-shy and agile bat presence is affected by white and green, but not red light. Proc. R. Soc. B 284: 20170075
- Slemmer C.C. 2019. Rapportage quickscan flora en fauna Olden Goorweg 2-4 te Winterswijk. Versie D1. Rapportnummer 2548.003. Doetinchem.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

